

MODELS INDEXES OF FUNCTIONAL PREPAREDNESS OF FOOTBALLERS

Victor KOSTIUKEVYCH

Winnitsia State Pedagogical University named after Michailo Kotsiubynskyi

Abstract. The models indexes of functional preparedness of footballers of high qualification are examined in the article. Information is given for a team as a whole and for the players of different types.

Keywords: modeling, footballers of high qualification, physical capacity, model indexes, minimum consumption of oxygen, index of operative renewal, index of operative adaptation.

ВПЛИВ РІЗНИХ ВАРІАНТІВ ПОБУДОВИ ТРЕНУВАЛЬНИХ МІКРОЦИКЛІВ НА ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИЙ СТАН ТХЕКВОНДИСТІВ

А.С.КОЩЕЄВ

Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень та публікацій. До теперішнього часу склалися два види побудови передзмагальних мезоциклів: традиційні і нетрадиційні. Перша з них, як правило, характеризується тижневим зростанням і поступовим зниженням, від першого тижня до останнього, об'єму тренувань і зростанням інтенсивності тренування. В основі нетрадиційного способу побудови лежить "принцип маятника" і його різновиду "принцип варіативності" [1, 2, 3].

Проте в практиці передзмагальної підготовки тхеквондистів, до теперішнього часу в основному застосовувалися лише традиційні способи побудови.

Дане положення висуває необхідність експериментального порівняння традиційних і нетрадиційних форм побудови тренування, з метою пошуку найбільш оптимальних варіантів. Зокрема, слід виявити наскільки "монотонні" різні варіанти побудови тренувального процесу і як вони впливають на психофізіологічний стан тхеквондистів, наскільки ритмізується працездатність тхеквондистів при побудові традиційних і нетрадиційних передзмагальних мезоциклів.

Вирішення цих питань, перш за все, пов'язане з необхідністю планування тренувальних навантажень. Для цього потрібно мати чітке уявлення про ті навантаження, які тхеквондисти отримують під час основних змагань [4, 5, 6].

Мета даної роботи – вибір оптимальних варіантів побудови тренувальних мезоциклів з числа традиційних і за "принципом маятника".

Для вирішення даного питання були поставлені наступні завдання

Вивчення:

1. Визначити у тхеквондистів присутність стану монотонії в окремому тренувальному занятті і мезоциклі;
2. Встановити вплив різних варіантів побудови тренувальних мікроциклів передзмагального етапу, на психофізіологічний стан тхеквондистів.

Нами застосовувалися наступні методи досліджень:

1. педагогічні спостереження;
2. педагогічний експеримент;
3. рефлексометрія;
4. метод суб'єктивних самооцінок;
5. методи математичної статистики.

Організація дослідження. Дослідження проводилися в трьох експериментальних групах тхеквондистів, структура тренувального процесу якої істотно відрізнялася одна від одної.

У першій групі ($n=15$) тренувальні заняття будувалися за наступним планом: три заняття в тиждень. Така форма побудови занять прийнята майже у всіх ДЮСШ і СК по всій країні серед спортсменів-тхеквондистів.

У другій групі ($n=15$) тренувальні мікроцикли будувалися на основі загальноприйнятих тижневих традиційних варіантів.

Третя група ($n=15$) тренувалася за "принципом маятника".

Структура тренувального процесу третьої експериментальної групи будувалася на основі ритмічного чергування двох типів мікроциклів: спеціалізованих і контрастних (відновних). Тривалість спеціалізованих мікроциклів (МЦс) складала 2 дні і визначалася тривалістю майбутнього турніру. Контрастні мікроцикли (МЦк) проводилися теж два дні.

Спрямованість роботи МЦс була найбільш наближеною до умов змагань, а в МЦк навпаки, максимально віддаленої від цієї обстановки. Принципова різниця в побудові тренувань другої і третьої групи полягала в різному розподілі тренувальних завдань в часі.

Обговорення результатів дослідження. При вивченні монотонної діяльності слід розмежовувати два поняття: монотонність роботи і монотонію психофізіологічний стан [7].

У дослідженнях використовувалася рефлексометрія: вимірювався час простої і складної (диференційованої) зорово-моторних реакцій до початку тренування і в кінці, на всьому етапі підготовки.

При монотонії спостерігається збільшення часу складної і зменшення часу простої зорово-моторних реакцій. При "психічному перенасиченні" час складної реакції зменшується, простої – збільшується. Стан втомив супроводжується збільшенням часу простої і складної зорово-моторних реакцій [7].

Методика досліджень включала порівняння даних рефлексометрії ("об'єктивні показники") з самооцінками стану ("суб'єктивними" показниками) (див. рис. 1).

У першій групі у 14,8% випробовуваних спостерігався розвиток стану монотонії (зменшення часу простої і збільшення часу складної зорово-моторної реакції); у 20% обстежених виявлено стан "психічного перенасичення" (збільшення часу простої і зменшення часу складної реакції); у 14,8% випробовуваних спостерігався стан втоми (збільшення часу і простої і складної зорово-моторних реакцій). Найбільше відсоток – 44,4 мали випробовувані, стан яких розцінювався як "добрий". У останній час і простої, і складної зорово-моторних реакцій зменшився.

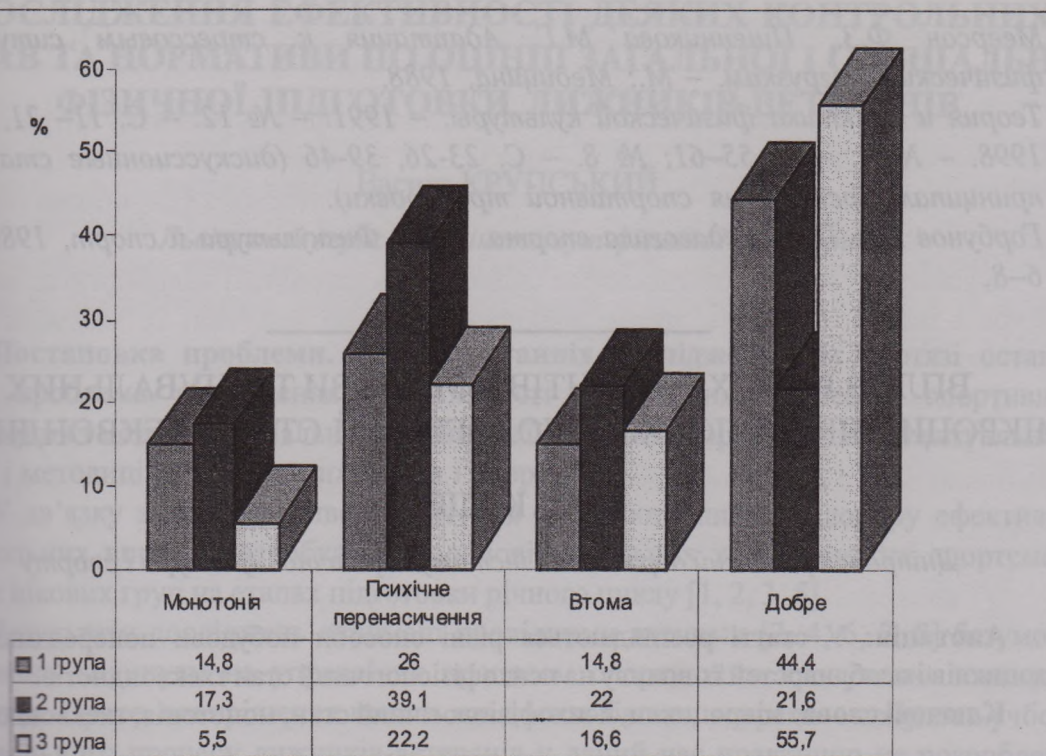

Рис. 1. Порівняльна характеристика даних рефлексометрії

Проте порівняно невисокий відсоток негативних явищ тут пояснюється в основному легким тренувальним режимом.

У другій групі спостерігалися зміни психофізіологічних станів: у 17,3% випробовуваних розвинулася монотонія, у 39,1% – “психічне перенасичення”, у 22% – втома, а 21,6% не мали негативних наслідків від тренування.

У третій експериментальній групі стан монотонії спостерігався в 5,5% випадків, “психічне перенасичення” – в 22,2%, втома – в 16,6%, відсутність негативних наслідків від тренування мали 55,7% випробовуваних.

Слід зазначити, що порівняння даних рефлексометрії з суб’єктивними оцінками (самооцінками стану) у всіх випадках відповідало стану монотонії, “психічного перенасичення” або втоми.

Висновки. Таким чином, на основі психологічного тлумачення варіантів тренування, можна зробити висновок: побудову тренувальних мікроциклів за типом “маятника” слід визнати доцільнішою на етапі безпосередньої підготовки спортсменів в порівнянні з традиційними тижневими мікроциклами.

Література

- Современная система спортивной подготовки / Под ред. Ф.П. Суслова, В.Л. Сидя, Б.Н. Шустина. – М.: СААМ, 1995. – Ч. 1, 4.
- Теория и практика интервальной тренировки в спорте / Волков Н.И. и соавт. – М.: Вост. академия им. Дзержинского, 1995. – Гл. 1–3.
- Лавиня Л.П. Проблема периодизации спортивной тренировки. – М.: Физкультура и спорт, 1964.
- Лавиня Л.П., Меерсон Ф. Принципы теории тренировки и современные направления теории адаптации к физическим нагрузкам // Очерки по теории физической культуры. – М.: Физкультура и спорт, 1984.

5. Меерсон Ф.З., Пшенникова М.Г. Адаптация к стрессовым ситуациям физической нагрузкам. – М.: Медицина, 1988.
6. Теория и практика физической культуры. – 1991. – № 12. – С. 11– 21, 33–37; 1998. – № 7. – С. 55–61; № 8. – С. 23-26, 39-46 (дискуссионные статьи по принципам построения спортивной тренировки).
7. Горбунов Г.Д. Психопедагогика спорта. – М.: Физкультура и спорт, 1986. – Гл. 6–8.

ВПЛИВ РІЗНИХ ВАРІАНТІВ ПОБУДОВИ ТРЕНУВАЛЬНИХ МІКРОЦИКЛІВ НА ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИЙ СТАН ТХЕКВОНДИСТІВ

А.С. КОЩЕЄВ

Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту

Анотація: У статті розглядаються різні способи побудови попередзмагальних мезоциклів і особливостей їх впливу на психофізіологічний стан тхеквондистів.

Ключові слова: мікроцикли, психофізіологічний стан, монотонія, тхеквондо.

ВЛИЯНИЕ РАЗЛИЧНЫХ ВАРИАНТОВ ПОСТРОЕНИЯ ТРЕНИРОВОЧНЫХ МИКРОЦИКЛОВ НА ПСИХОФИЗИОЛОГИЧЕСКОЕ СОСТОЯНИЕ ТХЕКВОНДИСТОВ

А.С.КОЩЕЕВ

Днепропетровский государственный институт физической культуры и спорта

Аннотация: В статье рассматриваются различные способы построения предсоревновательных мезоциклов и особенностей их влияния на психофизиологическое состояние тхэквондистов.

Ключевые слова: микроциклы, психофизиологическое состояние, монотония, тхэквондо.

A.S. KOSHCHYEV

Dnepropetrovsk state institute of physical culture and sport

Annotation: The different ways of construction of precontest iddle cycles and features of their influence on the psychological and physiologica state of taekwondo sportsmen's are examined in this article.

Key words: mall cycles, psychological and physiological state, monotony, taekwondo.
